

Martina Jechová: Předmluva, kapitola 1., kapitola 2.

Boldensele – zdroje: Předmluva, kap. 1, kap. 2

1. Předmluva – Začíná prolog knihy Viléma z Boldensele, doktora obojího práva, o některých krajích zámořských, a především o Svaté zemi.

- *Sicut audivimus sic et vidimus in civitate Domini virtutum in civitate Dei*

nostri, Deus fundavit eam in eternum

- Žalm 48, 9: O čem jsme slýchali, to jsme uviděli, ve městě Hospodina zástupů, ve městě našeho Boha – kéž je Bůh upevní navěky.

- *Hec requies mea in seculum seculi, hic habitabo quoniam elegi eam*

- Žalm 132, 14: Zde je mé spočinutí na věční věky, zde budu přebývat, jak toužil jsem.

- *Adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus*

- Žalm 132, 7: K jeho příbytku pojdme blíž, klaňme se u jeho podnoží

- *Et etiam cum patria tamquam generationis principium ab omnibus naturaliter diligatur et in tantum diligere debeat, ut secundum **sapientis auctoritatem** pugna pro salute ipsius sit viriliter et laudabiliter assumenda*

- Odkaz na Aristotela, kterého ve svém díle užívá T. Akvinský, konkrétně je to dílo *Summa Theologiae* – ve kterém kromě jiných zdrojů užívá i Aristotela

- Zdroj T. A. se tam ještě později opakuje

- Zde je to konkrétně odkaz na moudrého muže – Boldensele ho užívá jako vzoru pro názor, že za zemi by se mělo bojovat statečně a chvályhodně

- *Nobisque obsessa generatio si regeneratio non adesset*

- Boldensele odkazuje na píseň radosti při Velikonoční vigílii – oslava z mrtvýchvstání, oslava znovuzrození
- unde et propheta singulariter nos hortatur ut *rogemusi que ad pacem sunt Iherusalem* et cetera que sequuntur
- Žalmem navazuje opět na T.A., kdy hlásá důležitost společného dobra a proto nás i Prorok nabádá (Žalm 122, 6): Za pokoj Jeruzaléma se modlete: „Ti, kdo Tě milují, ať žijí pokojně.“

2. Kapitola 1 – Kniha začíná první kapitolou, která pojednává o cestě do Sýrie, jejíž součástí je Svatá země.

- Označení Černého moře jako „mari Pontico“
 - takto se nazývá i v jiných textech 14. století – Marco Polo, Odorik z Pordenone, Pietro Vesconte
- In hoc mari beatus Clemens papa submergitur prope Cersonam, et habitaculum ejusdem martyri in modum templi marmorei angelicis manibus preparatur
 - V tomto moři byl svatý papež Klement utopen poblíž města Chersonu a jeho příbytek, ve tvaru mramorového chrámu, byl andělskými rukama připraven. – odkaz na smrt sv. Klementa podle legendy
- Popis kraje Myra a sv. Mikuáše
 - Boldensele popisuje zázraky konané Mikulášem – je možné, že znal hagiografické dílo Zlatou legendu od Jakuba de Voragine
- Boldensele, když pokračuje na své cestě přes Kypr, popisuje tento ostrov jako velmi úrodný a říká, že i proto nevěsta v Písni písní (v Bibli) přirovnává svého milého k hroznu z Kypru

- To je ale častá chyba středověkých autorů cestopisu a Boldensele tak uvádí špatný odkaz – v Písni písní je ženich přirovnán k svazku myrhy a k trsu cypřiše – zaměňován s Kyprem – v Písni písní není nic s Kyprem!

3. Kapitola 2 - Druhá kapitola o Sýrii, Féničanech, o zemi Filištínů, o pobřežních městech až po poušť, která odděluje Sýrii od Egypta

- Když Boldensele dorazí do města Tyru, užívá citace z Bible:
 - Žalm 45, 13: I město Týr ti přinese dary, velmoži národů se před tebou pokoří.
 - Prorok Izaiáš 23, 8: Kdo takto rozhodl o Týru, jenž uděloval vládcům korunu, jehož obchodníci byli velmoži a kupci slavní všude na zemi?
- Nedaleko Tyru je pramen pramenů a studnice živé vody
 - slovní spojení pramen fons ortorum pochází z Písně písní 4, 15: „Jsi pramen zahradní, studnice živých vod, bystřina proudící z libanonských hor.
- Slitování se nad Kananejcem
 - Odkaz na NZ – např. Matouš 15, 21-28
- Zajetí Samsona ve městě Gaza Pelištejnci
 - Boldensele odkazuje na knihu Soudců 16, 1-31

3. kapitola

- [3] velikost Káhiry a Babylonie
 - **Simen Simeonis** 1323, **Ludolph de Sudheim** 1330? - zdroj, nebo jen porovnání editorky?
- [6] „*Nevisí ve vzduchu silou kamene, který přitahuje železo.*“
 - polemika s byzantskou legendou z 11. století, která se nachází už v již v **Chanson d'Antioche**, která se týká „obrazu“ Mohameda: „*Nechali ho umístit a vztyčit na čtyři magnety, aby se již nemohl naklánět ani ohýbat. Mohamed byl ve vzduchu, začal se otáčet, protože ho poháněl vítr a vířil.*“
 - Chanson d'Antioche je dnes známá ve verzi složené kolem roku 1180 pro dvorské francouzské publikum a zasazené do kvazi-historického cyklu epických básní inspirovaných událostmi z let 1097–1099, první křížovou výpravou.
- [6] zlý Mohammed, bla bla
 - Vychází z tradice polemické literatury proti Mohamedovi, která se rozvíjela od poloviny 9. století ve Španělsku, kde Eulogius z Toleda a Paul Alvarus viděli islám jako přípravu na konečný příchod Antikrista, a poté na celém Západě od 11. století dále.
- [10,5] text
 - Babylonská věž, pomatení jazyka, **Bible, Gn 11**
 - Nil = biblická řeka Gíchón – podle Bible se vlévá do řeky Kúš (v B synonymě s Etiopií, Gíchón tudíž spojován s Modrým Nilem), kdo s tím první přišel nevím, **Gn 2:13**
- [13] útěk svaté rodiny do Egypta

- **Matoušovo evangelium, apokryfní Tomášovo** (v latinské verzi), **arabské evangelium o dětství a Pseudo-Matoušovo**, „**Vidění Theofila**“(patriarcha Alexandrie (385 – 412)) - tyto tradice byly formalizovány během obrození koptské církve ve 12. a 13. století → to umožnilo vytvoření kompletního itineráře, podle kterého Svatá rodina z Bilbeis pokračovala směrem k nilské deltě, klášterům na západním břehu Nilu, Staré Káhiře a Matarei a poté do Horního Egypta, kam se dostala felukou po Nilu až do Deir el-Moharraq.
- [14] polemizace s tvrzením, že slon se nedokáže sám zvednout]
 - tvrzení sahá až k Pliniovi
- [21] zahrada, ve které Maria koupala Ježíše
 - apokryfní **Evangelium o narození Ježíše**, které v syrštině sepsal nestorián kolem 6. století
- [24] mapy často zobrazují egyptské pyramidy s nápisem „granaria Pharaonis“
 - světové mapy, třeba ty přiložené k **Liber secretorum fidelium crucis**

4. kapitola

- [5] „*Supra ipsum mare rubrum veni ad locum ibi filii Israel sicco vestigio transierunt divino miraculo, submersis in ipso Egiptiis insequentibus eos, sicut in libro Exodi clarius reperitur.*“
 - přechod Rudého moře, **Bible, Ex. 14, 15-30**
- [7] „*Recedens de mari Rubro, veni ad fontem qui in Scriptura dicitur Marach, ubi tempore transitus filiorum Israel aque amare erant, que per immissionem ligni a Deo monstrati Moysi, dulces et potabiles sunt effecte*“
 - hořký pramen Mara, **Bible, Ex 15:23-25**
- [8] „*Deinde veni in Helym locum valde delectabilem in deserto, ubi sunt XII fontes et LXX palme, et est una de stationibus Israel, ut in Exodo reperitur.*“

- pramen Elim, **Bible, Ex 15:27**
- [9] - „*Post hec veni in desertum Syn ubi est mons Dei Synay seu Oreb.*“
 - hořící keř na hoře Sinaj/Chóréb/Oreb, **Bible, Ex 3:1-2**
- [14] „*Solve calciamenta de pedibus tuis, locus enim in quo stas, terra sancta est*“
 - zutí obuvi u hořícího keře, **Bible, Ex 3:5**
- [15] „*In hoc monasterio est aqua quam percussione virge precepto Dei jussit Moyses emanare*“
 - voda, kterou dal napít Mojžíš Izraelitům; **Bible, Exodus 17:1-7, Numeri 20:1-13**
- [15] „*Foramen etiam in petra urissima ibidem ostenditur, in quo Deus Moysen posuit, dextera sua protexit cum ipsum in majestate pertransiret, posteriora sibi ostendens cum faciem ipsius nullatenus potuerit intueri.*“
 - pokud člověk spatří Boží tvář, zemře → Bůh zakryl Mojžíše skálou a svou dlaní, aby Mojžíš alespoň mohl spatřit jeho záda; **Bible, Ex. 33, 18-23**
- [21] „*In cacumine alterius montis multum altioris, valle profunda media existente, corpus beate Katherine ab angelis portatum.*“
- editorka cituje **verš z hymnů Laud** / závěrečné části Matutina (záleží, podle jakého rozdělení breviáře se orientujete) - „... *cujus corpus ab angelis in Sina, Arabiae monte, mirabiliter collocatum est*“ – mohl to být jediný zdroj této legendy? Asi ne.
- [21] „*Oratio dicit ecclesie quod in eodem loco et lex sit data et corpus beate Katerine sit ab angelis collocatum.*“
 - odkaz na **modlitbu ze svátku sv. Kateřiny**

KAPITOLA 6 — Patriarchální místa, Betlém, Abrahamova lokalita Mambré

- Hlavní zdroj v Genesis
 - Obecně tato část bible pojednává o vzniku světa, lidstva a izraelského národa, první lidé, potopa světa, Abraham, Izák a Jákob...
- Genesis 21,31–33
 - Abraham v Bersabé
 - S. 103 - *In hac villa beatus Abraham diu moratus est, altare edificavit, contemplationi studuit, nomen Domini devotius invocando, vocatusque a Deo mandatum recepit ut filiumb immolaret*
- Genesis 22, 1-2
 - Obětování Izáka
 - S. 103 -
- Genesis 14, 17-20 – král Abrahama setkává s Melchizedekem (král Šalemu a veleknězem Boha Nejvyššího)...
 - S. 110 - *Sane in hoc loco templi plura magnalia et mirifica Dei opera facta sunt, scriptura tam veteris quam novi Testamenti testante, que per singula tangere longum esset. In hoc loco Dei sacerdos Melchisedech creditur panem et vinum Deo mystice primitus optulisse*
- Genesis 22, 1-19 - o Božím příkazu Abrahámovi obětovat svého syna Izáka a o Abrahámově poslušnosti a víře
 - S. 110 - *Dicitur etiam hic locus Abrahe a Deo ostensus ut filium ymolaret, quo precepto angeli, illeso permanente, arietem herentem cornibus in vepribus Abraham loco filii ymolavit, quo sacrificio passio Christi Dei filii et hominis clarissime prophetisaturi*
- Genesis 28,10-12 - popisuje, jak Jakub odchází z Beer-šeby směrem k Cháran, kde v noci přenocuje na cestě a ve snu vidí žebřík vedoucí zemi do nebe, po kterém vystupují a sestupují andělé Boží
 - S. 110-1- *Dicitur etiam hic locus esse ubi beatus patriarcha Jacob vidit scalam erectam cacumine celum tangentem et angelos Dei ascendentes et descendentes, hujus loci sanctitatem incalcantesa*
- II Sam 24, 16 / I Chr 21, 15 – dva verše jsou paralelními záznamy v biblických knihách, které se vzájemně doplňují a shodně popisují klíčový okamžik Božího slitování a zastavení morové rány
 - Bůh slitovává nad Izraelem zasaženým morem, který na něj seslal jako trest za Davidův hřích se sčítáním lidu
 - *In hoc etiam loco vidit David angelum cedentem populum imposuisse cruentatum gladium in vaginam*
- I Rois, 5, 16-32 et 6 / II Chr 2, 3-10 et 3, 1-7 - Královská (1 Král 5,16-32 a 6) a II. Paralipomenon (2 Pa 2,3-10 a 3,1-7)
 - popisují přípravy a samotnou stavbu Šalomounova chrámu v Jeruzalémě
 - *In hoc etiam loco Salomon, Deo amabilis, orationem devotam et loco convenientem ad Deum emisit, ac ipsum cum sacerdotibus et ministris //fol. 18v// precelsa solempnitate instinctu Dei attentissime dedicavit*
- Tyto detaily pocházejí z apokryfních evangelií, přesněji z přepracování Protoevangelia Jakubova pro potřeby Západu (pocházejícího nejdříve ze 6. století), které podává více informací o činnostech Panny Marie v chrámu než samotné Protoevangelium (Écrits apocryphes chrétiens, op. cit., sv. I, s. 73-104).
 - *In hoc loco beata Virgo ante desponsationem ejus dicitur Deo fuisse ablata a parentibus, ut templi pannas abluendo, rupta consuendo, acu ornando et hujusmodi muliebriab officia ac virginalia diligenter exhiberet*
- Lc 2,22-23 - Evangelium podle Lukáše, kapitola 2, verše 22 až 32
 - *In hoc loco Mater Virgo postmodum Dei et suum commu nem filium puerum Jhesumc presentavit secundum legis preceptum, pro eo Domino redemptionem primogeniti masculi offerendo, ubi et beatus Symeon Christum in ulnas recipiens, et beata Anna prophetissa salvatorem mundi venisse clara voce sancto instigante Spiritu promulgarunt*
- Dále jsou citovány například
 - Jn 2, 13-17
 - Evangelium podle Jana, kapitola 2, verše 13 až 17

- událost z počátku Ježíšova veřejného působení, známou jako vyčištění chrámu nebo vyhnání kupců z chrámu
- Mt 4, 5-7 / Le 4, 9-12
 - Matouš 4,5-7 a Lukáš 4,9-12
 - popisují druhé pokušení Ježíše Krista na poušti (pořadí pokušení se v Matoušově a Lukášově evangeliu mírně liší, ale obsahově se shodují)
- Sk 3,1–10
 - Skutků apoštolů, kapitola 3, verše 1 až 10
 - první zaznamenaný zázrak apoštolů Petra a Jana po Letnicích, ke kterému došlo u chrámu v Jeruzalémě
- H. Vincent a L. Abel, Jeruzalém, citované dílo, sv. II, s. 577–80 a J. Bongars, rozsáhlé, vícesvazkové dílo o topografii, archeologii a historii Jeruzaléma
- Ac 1, 14
 - biblický text ze Skutků apoštolů, kapitola 1, verš 14
 - verš se nachází hned po záznamu Ježíšova nanebevstoupení a před sesláním Ducha Svatého o Letnicích
 - „Ti všichni [apoštolové] setrvali jednomyslně na modlitbách spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry.“

7. KAPITOLA - O hoře Kalvárii a hrobu Kristově a svatém kostele hrobu [Božího hrobu]

- Mt 26-28 / Mc 14-15 / Le 22-24 / Jn 18-19
 - Umučení a Vzkříšení Ježíše Krista
 - *Locis igitur predictis in Jherusalem lustratis, restat ut de monte Calvarie et sepulchro Christi finaliter prosequatur• que in hac civitate finaliter requirebam*
- Hrobka byla pokryta pláty pozlacené mědi. Kolem celého monumentu byly vytesány a vyryty nápisy. Theodoric a Jan z Würzburgu zaznamenali [opsali] jejich největší část (vyd. Huygens, citované dílo, s. 123 a 141 pro Würzburg a s. 146–151 pro Theodoricu)
 - Theodoric a Jan z Würzburgu byli středověcí poutníci a autoři cestopisů (12. století)
- Kniha putování
- "Podle Arculfa (*De locis sanctis*, op. cit., III, s. 46–47) byl kámen, který uzavíral vchod do hrobky, rozdělen na dva oltáře, jeden před dveřmi hrobu a druhý na východě rotundy. Tyto oltáře byly zničeny ve 12. století. Oba kameny byly následně ukazovány, jeden na hoře Sion a druhý v kapli Anděla."
 - Arculf: Galořímský biskup a poutník ze 7. století, jehož spis *De locis sanctis* ("O svatých místech") je cenným historickým pramenem o podobě Svaté země v té době.

8. KAPITOLA - O svatých místech v okolí Jeruzaléma a svatých místech až k řece Jordán

- Le 1, 39-56
 - Evangelia podle Lukáše, kapitola 1, verše 39 až 56
 - *Mladá Marie, která čekala dítě (Ježíše), navštívila svou starší těhotnou příbuznou Alžbětu (čekala Jana Křtitele). Když se setkaly, obě ženy pocítily Boží přítomnost. Alžběta Marii pochválila a Marie na to odpověděla radostnou děkovnou modlitbou (známou jako Magnificat), ve které oslavovala Boha za jeho milosrdenství.*
 - pasáž je důležitým biblickým základem pro úctu k Panně Marii v křesťanských tradicích a pro pochopení vzájemného vztahu mezi Ježíšem a Janem Křtitelem ještě před jejich narozením.
- O židovských poutích do Svaté země viz J. Shatzmiller, 'Hebrejské cestopisy ve středověku', in *Křížové výpravy a poutě*, citované dílo, úvod, s. 1281–1301 – velmi zajímavý odkaz na publikaci
- I Rois I, 34-35 et II Chron 32, 30
 - pramen Gichon u Jeruzaléma
 - 1 Král 1,34–35 popisuje, jak byl Šalomoun slavnostně pomazán za krále právě u tohoto pramene.
 - 2 Pa 32,30 popisuje, jak král Ezechiáš o mnoho let později tento pramen zablokoval a odvedl jeho vodu tunelem do města, aby zajistil Jeruzalému vodu během válečného obléhání.
- II Rois 18, 18

- 2. Krlovsk 18,18
 - popisuje konkrtn moment během asyrského obléhání Jeruzaléma za vlády judského krále Ezechiáše
 - verš zahajuje diplomatickou konfrontaci, při které nejvyšší asyrsk číšník (Rbšake) pronáší vyhrušky a snaží se zpochybnt dveru judského lidu v jejich krále Ezechiáše a v Hospodina
- Mt 26, 17-19 / Mc 14, 12-16 / Le 22, 7-13
 - Matouš 26,17–19; Marek 14,12–16; Lukáš 22,7–13
 - tvoří paraleln pasáže v synoptických evangeliích, které popisují přpravy učedníků na poslední večeři, tedy na slavnost pesachovho beránka v Jeruzalémě
- Jn 11, 1-44
 - Jan 11,1–44
 - opisuje slavn biblick přbh o vzkříšení Lazara z Betnie
- Jos 2 et 6
 - Jozue 2 a Jozue 6
 - klčov události související s dobytm msta Jericha Izraelity, které bylo prvním mstem, na nž narazili po přechodu řeky Jordán do zaslben země Kenaanu
- I Sam 25
 - 1. Samuelova kapitola 25
 - vypráví klčov přbh, kter se zaměřuje na setkání Davida (budoucího krále Izraele), bohatého, ale bezbožného muže jménem Nbal, a jeho moudr a krsn manželky Abigaily

10. kapitola

- [2] „*Oratio dicit ecclesie quod in eodem loco et lex sit data et corpus beate Katerine sit ab angelis collocatum.*“
 - **Bible** - Polovina kmenu Manasse a kmen Rúbenův a Gádův dostali (vyškemrali – **Num 32**) od Mojžíše území v Zajordání, východně od Jericha („*království emorejského krále Síchona a bášanského krále Óga*“), ještě předtím, než Izraelité vůbec vstoupili do „země zaslíbené“, kterou mezi zbytek kmenů poté losem rozdělil Jozue. **Joz 13:8**
- [3] „*Hec regio intermedia que est a monte Ermon maiori plaga, scilicet septentrionali partim et orientali, usque ad mare Galylee vocatur regio Traconitidis, et partim terra Hus beatissimi Job habitatio memorandae.*“
 - **Bible, Job 1:1** – Job žil v zemi Ús/Uz/Úc
 - mapa Palestiny připojená k **Liber de Sanudo** uvádí na úpatí Hermonu: „*sepulcrum Job*“
- [4] - „*In Damasco ipse Paulus tribus diebus non videns permansit nullo cibo corporali penitus recreatus, quo triduo ad tertium celum rapitur, archana verba audiens que non licet homini loqui, ut ipse de se loquens in epistola manifestat.*“
 - **Bible**, obrácení Pavla, **Sk 9:1-19, 22:5-16, Pavlovo vidění, 2. Kor 12:3-4**
- [5] „*In parte Libani prope Tripolim, qui vulgariter montana Nigra dicitur, commorantur circa XX· millia christiani, ut dicitur boni sagitarii ac viriles homines, passagium Latinorum plurimum affectantes, a jugo soldani plus quam alii christiani desiderant relevari.*“
 - **sv. Augustin - De videndo Deum et Super Genesim ad litteram** – Pavel bez použití smyslů viděl podstatu Boha, ~ dobová teologická diskuze

- [9] - „*In parte Libani prope Tripolim, qui vulgariter montana Nigra dicitur, commorantur circa XX millia christiani, ut dicitur boni sagitarii ac viriles homines, passagium Latinorum plurimum affectantes, a jugo soldani plus quam alii christiani desiderant relevari.*“
 - **Vilém z Tyru** hovoří o „*četných klášterech nábožných a bohabojných mužů, kteří jsou na této hoře Negro*“ (**Kronika**). **Marino Sanudo** uvádí totéž: „*Severně od Antiochie se nachází Černá hora, ve které jsou poustevníci všech ras a národů a několik klášterů řeckých i latinských mnichů*“ (**Liber sekretorum fidelium Crucis**, op. cit., str. 174). **Hayton z Corycu** (**Flos historiarum terre orientis**) také chválí vojenskou hodnotu této populace: „*V libanonských horách je asi čtyřicet tisíc křesťanů, dobrých bojovníků, kteří by poutníkům velmi pomohli; opakovaně se bouřili proti sultánovi a způsobili škody jeho armádě.*“
- [10] „*Sicque Libani latitudine transcensa perveni ad Berutensium splendidissimum oppidum supra mare optime situatum, arboribus, ortis, fontibusg predecoris, cujus in prologo Digestorum meminit imperator.*“
 - dorazil k Bejrútu, o kterém psal už císař Justinián v **Digesta Iustiniani** (Digestum Vetus, Proemium, Lugduni: apud H. a Porta, 1558, in-fol., p. 7.)
- [11] „*Et prope ex alia parte est Sydon civitas atque Sarepta Sydoniorum quorum locorum Sacra pagina recordatur.*“
 - „*na druhé straně jsou města Sidón a Sarepta, o kterých se zmiňují už svaté stránky*“, **Bible, 1. král 4:7-17, Mt 15:21-28, Mk, 7:24-30**
- [12] - „*Spiritualiter portus christianorum Christus est.*“
 - duchovně je přístavem Ježíš, **svatý Augustin, kázání XXXVII. De lectione prov. Sal.** : „*Ipse erit portus labarum nostrorum videre Deum et laudare Deum*“, PL 38, sloupec 235

Prezentace naší práce

- CESTOPISNÁ DÍLA, popisky u jejich MAP - plánování cesty, čerpání geografických znalostí

→ ***Liber secretorum fidelium crucis*** - **Marino Sanudo** (1270-1343) – třídílná práce obsahující manuál pro hypotetickou novou křížovou výpravu a mapy světa (vyhotovené **Pietrem Vescontim**), Palestiny a středozemního moře; vytvořená mezi 1306 a 1321, 1321 darované papeži Janu XXII. - Vilém se s nimi mohl setkat po příjezdu v avignonu

→ informace ke Kaspickému

moři a Nilu (poprvé v latinské kartografii nabízí stopu dvou pramenů Nilu pramenících v horách Horní Núbie), [VRAZIT SEM KONKRÉTNÍ PŘÍPAD VYUŽITÍ]

→ lokace hrobu Joba u hory Hermon v zemi Ús - 10. kapitola - mapa Palestiny připojená k Liber de Sanudo má popisek na úpatí Hermonu: „*hrob Joba*“

- kniha Job - Job 1:1 – *Job žil v zemi Ús/Uz/Úc* - 10. kapitola - mapa Palestiny připojená k Liber de Sanudo uvádí na úpatí Hermonu “Jobův hrob”

→ **spisy františkánských a dominikánských misionářů**, kteří se navazovali diplomatické a misijní kontakty s Mongoly [Giovanni da Pian del Carpine (1185 - 1252), Vilém z Rubroeku (~1210/1220 - 1270/1293), Simon de Saint-Quentin (pol. 13. století)]

→ informace o Asii (město Sarai a Kaspické moře)

→ **Otia imperialia** - **Gervasius z Tilbury** (1150–1220) - encyklopedické dílo ze začátku 12. stol.

→ informace o toku Nilu

→ mohl znát **Odorika z Pordenone, Marca Pola**

→ **Boldensele** označuje Černé moře jako ‘*mari Pontico*’ - takto se nazývá i v jiných textech 14. století - kap.1

- BIBLE – Vulgáta (dle 20. poznámky ze 3. kapitoly – konkrétní způsob zapsání, stejný ve všech opisech „libris Moysi“) - a nebo všichni opisovači znali Vulgátu nejlépe?

→ popis krajiny (Sidón a Sarepta), citace pasáží z Bible týkajících se daných území/měst/hor/toků - meditace nad textem

→ Žalmy

→ hned v **prologu** je Ž 48, 9: *O čem jsme slýchali, to jsme viděli, ve městě Hospodina zástupů, ve městě našeho Boha – kéž je Bůh upevní navěky.* - začíná tedy oslavou Božího města Jeruzaléma

→ Ž 132, 14 - v souvislosti opět s Jeruzalémem, resp. s výběrem Sionu: *Zde je mé spočinutí na věčné věky, zde budu přebývat, jak toužil jsem.*

→ Chce v duších čtenářů probudit touhu po Bohu a motivovat je: Ž 132, 7: *K jeho příbytku pojďme blíž, klaňme se u jeho podnoží*

→ Ž 122, 6: Za pokoj Jeruzaléma se modlete: *„Ti, kdo Tě milují, ať žijí pokojně.“*

→ u popisu města Tyr opět užívá citace z Žalmů - kap. 2

→ Píseň písní

→ Boldensele, když pokračuje na své cestě přes Kypr, popisuje tento ostrov jako velmi úrodný a říká, že i proto nevěsta v Písni písní přirovnává svého milého k hroznu z Kypr. To je ale častá chyba středověkých autorů cestopisu a Boldensele tak uvádí špatný odkaz – *v Písni písní je ženich přirovnán k svazku myrhy a k trsu cypřiše* – zaměňován s Kyprem – v Písni písní není nic s Kyprem - kap. 1

→ Nedaleko Tyru je pramen pramenů a studnice živé vody - slovní spojení *fons ortorum* pochází z Písně písní 4, 15: *„Jsi pramen zahradní, studnice živých vod, bystřina proudící z libanonských hor.“*

→ Kniha Soudců

→ Zajetí Samsona ve městě Gaza Pelištejci - kniha Soudců 16, 1-31. - kap. 2

Knihy královské

· I Rois, 5, 16-32 et 6 / II Chr 2, 3-10 et 3, 1-7 - **Královská** (1 Král 5,16-32 a 6) a II. Paralipomenon (2 Pa 2,3-10 a 3,1-7)

○ popisují přípravy a samotnou stavbu Šalomounova chrámu v Jeruzalémě

- APOKRYFNÍ EVANGELIA

→ pouze třikrát (v Egyptě, v jeruzalémském chrámu a v Nazaretu)

→ **Matoušovo evangelium, apokryfní Tomášovo (v latinské verzi), arabské evangelium o dětství** (o narození Ježíše, které v syrštině sepsal nestorián kolem 6. století) a **Pseudo-Matoušovo apokryfní evangelium, „Vidění Theofila“** (patriarcha Alexandrie (385 – 412)) - tyto tradice byly formalizovány během obrození koptské církve ve 12. a 13. století → to umožnilo vytvoření kompletního itineráře, podle kterého Svatá rodina z Bilbeis pokračovala směrem k nilské deltě, klášterům na západním břehu Nilu, Staré Káhiře a Matarei a poté do Horního Egypta, kam se dostala felukou po Nilu až do Deir el-Moharraq.

→ popis míst spojený s útekem svaté rodiny do Egypta, 3/13 - *“Tato zahrada je zavlažována malým pramenem, o kterém křesťané tvrdí, že v něm Panna Maria často koupala Ježíše a prala mu oblečení a plenky, a křesťané z toho vyvozují a tvrdí, že pramen (tímto) zkoncentroval svou sílu, takže země zavlažovaná takovou vodou raší a plodí balzám/balzamovníky.”*

- LEGENDY

→ **Zlatá legenda - Jakub de Voragine**

→ Boldensele popisuje smrt sv. Klementa, který se dle legendy v Černém moři utopil, poblíž města Chersonu a jeho příbytek, ve tvaru mramorového chrámu, byl andělskými rukama připraven.

→ Boldensele popisuje zázraky konané sv. Mikulášem

→ breviář

- FILOZOFOVÉ/TEOLOGOVÉ

→ **Summa Theologiae - T. Akvinský**. zde užívá i myšlenky z díla Aristotela, konkrétně je to odkaz na *moudrého muže*

→ v Prologu: Boldensele ho užívá jako vzoru pro názor, že za zemi by se mělo bojovat statečně a chvályhodně - jako by to udělal tento moudrý muž

→ **sv. Augustin** - „*Spiritualiter portus christianorum Christus est.*“

„ačkoli božská majestátnost není určena žádným místem

- DALŠÍ

→ **Digesta Iustiniani - císař Justinián** - dorazil k Bejrútu, o kterém psal už císař Justinián v Digesta Iustiniani

- OBECNÉ POVĚDOMÍ VYCHÁZEJÍCÍ Z VÝŠE ZMÍNĚNÝCH „Je známo že...”

- často s nimi **polemizuje**, než že by z nich přímo čerpal

→ faraonovy sýpky/pyramidy - polemizuje s mapami

→ polemizace s rčením, které sahá až k Pliniovi - že se slon, který si lehne, už nedokáže zvednout